

Még mindig fáj, fáj, fáj, fáj...

Az írás a Népszabadság
2015. 09. 12. számában
jelent meg.

[Palugyai István](#)
[Népszabadság](#)

Kapd be a pirulát, máris enyhül a fájdalmad! Ilyen és hasonló reklámok bolondítják a tévénézőket naponta. A fájdalomkutatók a megmondhatóí, mekkora csúsztatások ezek, hiszen fájdalom és fájdalom között óriási különbségek vannak. Egy múlt heti bécsi kongresszuson az is kiderült, hogy a kezelés kudarcát sokszor ez magyarázza.

 Tetszik **Megosztás** 35 embernek tetszik. Regisztrálj, hogy megnézd, mi tetszik az ismerőseidnek.

A tévés gyógyszerreklámok túlnyomó többsége fájdalomcsillapítókat ajánl – jobbára minden fenntartás nélkül. Hatásukra az emberekben az a kép alakul ki, hogy a tabletták pár perc alatt hatnak, a fájdalom elillan, mint a varázs. Holott jó esetben is mintegy fél óra kell, amíg a szerek kifejtik hatásukat, vagyis a rossz érzés 50-70 százalékkal csökken, ha a megfelelő fájdalomra a megfelelő pirulát kaptuk be.

Merthogy fájdalomból sokféle van.

Alapvetően akut és 3 hónapnál tovább fennálló, krónikus fájdalmat ismerünk, s ezeknek többféle változata létezik. Az EFIC nevű szervezet az idei évet például a neuropátiás fájdalom elleni harcnak szenteli. Ez hosszú ideig fennálló, krónikus és gyógyszeresen nehezen csillapítható, égő vagy éles, szúrásszerű, néha érintésre, vagy hidegre keletkező fájdalom.

OLVASÓLISTA

Kultúra

[Játéknak indult, most füst van a Bakony felett](#)

Belföld

[Irtóznak a magyar politikától, és ők akarnak irányítani](#)

Kultúra

[Van olyan, hogy magyar álom, vagy felébredni kéne?](#)

Gazdaság

[Trükközni fognak akkor is, ha tudják: nagyon ráfaraghatnak](#)

Külföld

[„Várom, hogy megdőljön a rendszer vagy meghaljak”](#)

[További cikkek](#)

[Nézőpont: Tovább erősödött a Fidesz, rosszul áll a Jobbik](#)

[Elutasította a román szabadalmi hivatal a Tiltott Csíki sör márka bejegyzését](#)

[Merénylet az újságíró ellen: Örizetbe vettek több embert Máltán](#)

[Atvariálnák a metrópótlást az adventi időszakra](#)

[Ez az időjárás vár ránk az utolsó októberi hétvégén](#)

Sokszor valamilyen idegsérülés vagy operáció után lép fel, de övsömör következményeként is jelentkezhet, sőt idetartoznak az amputációt követő fantomfájdalmak is (amikor úgy érzik, a levágott végtag fáj). Akinék fáj, nemritkán azt sem tudja, hogy ilyen van neki, hiszen Chris Wells, az EFIC brit elnöke szerint gyakran az orvosoknak is elkerüli a figyelmét, pedig mintegy 25 millióan szenvednek ebben a körképben Európában.

A betegek száma az idősödő kontinensen gyorsan nő, hiszen a neuropátia idősebb korban gyakoribb, például azért, mert az elhízáshoz vezető cukorbetegség is kiválthatja. Néha epilepsziaellenes szerek vagy antidepresszánsok hoznak enyhülést, de sok esetben egyáltalán nincs segítség. Az új kutatások genetikai okokat keresnek és egyénenként igyekeznek feltárni az amúgy is sokszor személyfüggő fájdalom hátterét, ami nagyobb sikerrel kecsegtet, mondta Ralf Baron kiel professzor. Igaz, az ilyen személyi profilok feltárásához 2-3 óra is kell, amire az időszerűben lévő alapellátás alkalmatlan, ahogy a krónikus fájdalmak okainak feltárására is.

Földrészünkön több mint 80 millió embert gyötörnek krónikus fájdalmak. A statisztikák szerint a leggyakoribb hátfájás, az összes páciens 63 százaléka küszködik ezzel, ezt követi az ízületi, majd a reumás fájdalom. Mindezek nem elhanyagolható társadalmi és gazdasági következménnyel járnak: mivel a krónikus fájdalmakkal élők kétharmada aktív dolgozó, s

betegségük miatt 500 millió munkanap esik ki évente.

A közvetlen és közvetett költségeket a teljes európai GDP 1,5-3 százalékára becsülik. A krónikus fájdalommal sújtott munkavállalókat az átlagnál hétszer gyakrabban küldik el munkahelyükről, de ez a leggyakoribb oka az idő előtti munkaképtelenségnek és nyugdíjba vonulásnak is. Gyakran félrekezelik nemcsak a neuropátiás, hanem az összes krónikus fájdalmat is.

Egy felmérés szerint az ilyen páciensek több mint a fele csak két év szenvedés után jut megfelelő terápiához, harmaduk egyáltalán nem kap semmilyen kezelést, 38 százaléknál pedig a kapott szer hatástalan maradt. A tehetetlenség érzése sokaknál, különösen nőknél féléves küzdelem után depressziós tüneteket vált ki. A fájdalmak átélése, a kellő szellemi és fizikai állapot megtartása megfelelő orvosi segítség hiányában különösen nagy önállóságot követel a páciensektől. Egy ír kutatás szerint főleg az alacsony műveltségű betegek helyzete kockázatos.

A szakmai hozzáértés erősítése érdekében az EFIC egész Európában elismert fájdalomorvoslási diplomát tervez bevezetni.

Az ehhez szükséges speciális tantervet még idén nyilvánosságra hozzák, és az első vizsgákra jövőre kerülne sor. A krónikus fájdalom a szakma európai és a világszervezet

Tisztelt Olvasó!

A nol.hu a továbbiakban archívumként működik, a tartalma nem frissül, és az egyes írások nem kommentelhetők.

Mediaworks Hungary Zrt.

túladagolt opiátszármazékok rengeteg káros mellékhatáshoz, sőt közvetve vagy közvetlenül az elmúlt húsz évben mintegy százezer amerikai halálesethez is vezettek. Csak 2010-ben 16 ezerhez.

Az opiátalapú fájdalomcsillapítókra nem csak a rákos fájdalmak csökkentéséhez van szükség, mondta Bart Morlion, az EFIC következő belga elnöke, aki hangsúlyozta, nem szabad elparentálni ezeket a szereket. Különösen nem Európában, ahol szigorúbb a szabályozás és jobban ellenőrzött módon sokkal kevesebb ilyen anyagot használnak.

Egy másik fájdalomcsillapító anyagról magyar kötődései miatt is érdemes szólni, ez a kapszaicin.

A paprika erősségét okozó anyag manapság a tömegeszlátás eszközeként kerül szóba, de élettani hatásáról az első közleményt 1878-ban Hőgyes Endre publikálta. Kiderítette, hogy e méregerős vegyület csak az érzőideg-végződésekre hat. Ennek nyomán Jancsó Miklós szegedi orvosprofesszor még a múlt század negyvenes éveiben felfedezte, hogy a kapszaicin nagy dózisban érzéketlenné teszi a kísérleti állatokat e vegyület csípő hatásával szemben, a mechanikai ingerekre azonban az érzőreceptorok érzékenysége megmarad.

Sajnos felfedezését csak halála után ismerte meg a világ – mondja Szolcsányi János akadémikus, aki Jancsó munkásságát továbbvitte és nagy szerepe volt abban, hogy a kapszaicin mára a fájdalomkutatás egyik slágeranyagává vált. Még a 70-es évek közepén felfedezte ugyanis, hogy a fájdalomérző neuronokon speciális kapszaicinreceptor (ezt az anyagot megkötő fehérje) található. Ezt a 90-es években amerikai kutatók igazolták. Ilyen receptorral nem rendelkező egereket hoztak létre, amivel megnyílt az út a sorozatvizsgálatokon alapuló gyógyszerkutatások előtt.

– Évente mintegy félezer szakcikk jelenik meg a témáról, és a mi felfedezésünk volt az első bizonyíték arra, hogy az érzőideg-végződések blokkolásával is lehet egyebek mellett neuropátiás fájdalmakat enyhíteni. Ma már több mint húsz világcégnél folynak kapszaicinnal kapcsolatos gyógyszerkutatások. E vegyületről tíz-tizenöt évig jóformán csak magyarok közöltek eredményeket, ma pedig a kutatására világcégek több milliárd dollárt költenek – tájékoztat a professzor.

Fotó: Thinkstock

Azért idehaza is több helyen folynak fájdalomkutatások. Szegeden apja nyomdokait követve Jancsó Gábor egyetemi tanár és csoportja a fájdalomérzés perifériás láncszemeit vizsgálja, hiszen az egyik leggyakoribb fájdalmat, amit gyulladáskor, balesetek után, gerincsérülésekkor érzünk, a központi idegrendszer hatásai felerősíthetik. Ezért a magyar kutatók azt nézik, hogyan reagálnak a központi idegrendszer sejtjei a végtagidegek érzőneuronjainak károsodására – magyarázta Sántha Péter docens, a Szegedi Tudományegyetem Élettani Intézetében működő kutatócsoport tagja.

Balesetek, ficamok és törések után, az esetek 5-7 százalékában, zömmel középkorú nőknél alakulhat ki a nehezen azonosítható, komplex regionális fájdalom szindróma. Ez a krónikus állapot többnyire egy éven belül spontán megszűnik, míg az esetek 35 százalékában több évig is fennállhat – mondja a konferencia egyetlen magyar előadója, Tékus Valéria. A Pécsi Egyetem Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézetének munkatársa egy angol együttműködés keretében az erős fájdalommal járó tünetegyüttest egereken is létrehozta a világon először, betegekből származó tisztított immunglobulinok segítségével.

Mivel a jelenleg rendelkezésre álló fájdalomcsillapítók egyike sem alkalmas e szindróma megszüntetésére, a kidolgozott modell megkönnyítheti az új típusú fájdalomcsillapítók hatékonyságának vizsgálatát. Hazánkban a fejfájások vannak jobb helyzetben, mivel szerte az országban működő fejfájás-ambulanciák naprakész információkkal rendelkező szakorvosok várják a betegeket.

Igaz, a rohamokat hatékonyan csökkentő modern szerek nagyon drágák, így kevesek számára érhetőek el.

Az általános fájdalommal sokkal kevesebb ilyen, MR-rel, sőt műtėti kapacitással rendelkező központ foglalkozik – fájjalja Tajti János, a Szegedi Neurológiai Klinika docense, a Magyar Fájdalom Társaság elnöke. Ő úgy látja, ma az orvosukat krónikus, például neuropátiás fájdalmak miatt felkeresők töredéke jut el specialistához, miközben a lakosság 8 százaléka bajlódhat ilyen tünetekkel. Ez azonban csak becslés, mert a magyar egészségügyben eddig nem végeztek ilyen irányú epidemiológiai felméréseket.

A nemzetközi adatok hazai kiterjesztésével sejthető, hogy 1,2-1,6 millióan szenvedhetnek Magyarországon migrénben. Az pedig, hogy ki milyen fájdalomcsillapítót szed, sokszor csak a megtévesztő tévéreklámokon múlik. Migrénes gyógyszer nem hat hasfájásra, ahogy a fejfájás elleni sem boka-fájdalomra, s a migrénnek is huszonegy altípusa van. A túladagolt pirulák meg fejfájást okoznak. Sok betegnek hamarabb enyhülne a fájdalma, ha a gyógyszercégek a piruláik reklámozása helyett inkább a fájdalomambulanciákat, a betegregisztrációt vagy a fiatal orvosok továbbképzését segítenék. De persze a profit...

Ahogy Christopher Ecclestone brit professzor megjegyezte, fájdalommal születünk és vélhetőleg azzal is távozunk. A kettő között azonban jó lenne, ha ezzel az érzéssel minél ritkábban találkozoznánk.

EZEK IS ÉRDEKELHETNEK

Ilyen színű ételeket egyél, ha fogyni szeretnél! Egyhetes mintaétrend szindiétához
MINDMEGETTE.HU

Pérezék beleköptek a levesbe – melyik a legszebb F1-autó? Szavazzon!
NEMZETISPORT.HU

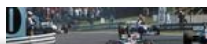
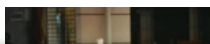
A sisakját igazította, így törte össze magát a kezdő motoros
AUTOMOTOR.HU

Michelin-csillagos séf érkezik Magyarországra! Íme Loic Villemín menüsora
MINDMEGETTE.HU

Stadion: átnevezték a létesítményt, Játékmackó és Plüss Stadion az új név
NEMZETISPORT.HU

Tisztelt Olvasó!

A nol.hu a továbbiakban archívumként működik, a tartalma nem frissül, és az egyes írások nem kommentelhetők.

Mediaworks Hungary Zrt.